

רבי נחמן

לזכרון נצח מורינו רבי ישראל בער אודסר, זצ"ל

סיפור השבוע

* מקום לידתו וישיבתו ונסיעותיו וטלטליו *

עש... (קבץ) אחר שבא מלמברג, לא נסע עוד על האוקריינע לומר תורה בדרכו מקדם מחמת החולאת, ופעם אחת היה מספר בשבת שירה מענין שבימים הקודמין היה נוסע על המדינה בעתים הללו, והיה אומר שם תורה נפלאה וכו'. והיה מספר כמתנגע, ואמר שפשיה יהי יושב על העגלה היה ענין מיוחד, וכפשיה בא לעיר שנסע לשם ויצאו לקראתו ועשו לו כבוד היה נעשה ענין אחר, כשנכנס אל העיר היה ענין אחר, כשאמר תורה שם היה ענין אחר, אחר-כך כשקבל מעות היה ענין אחר, וחשב כיצא בזה כמה ענינים שבכל פעם היה ענין אחר.

עש והמוכן מדבריו שהיה לו בענין הנסיעה עבודה מיוחדת נפלאה ונוראה, מאד בכל ענין בפני עצמו, הן בהנסיעה, הן בהכבוד וכו' וכו' כנ"ל...

מוסרים נפשם ממש בכל דור דור בשביל תקון נפשות ישראל, ועדין השטן והיצר הרע מרקד בינו ומתגרה בישראל והעקר בענין זה, כמו שמצינו בימי משה רבנו בעצמו, עליו השלום, שאחר כל היגיעות שהיה לו בשביל תקון נפשות ישראל, ובסוף ימיו בא בלעם הרשע ימיש והכשילם בפגם הברית. ולפעמים מוכרח הצדיק להסתלק ולמות בשביל זה, כי לפי עצם התפשטות הסטרא-אחרא אי אפשר לו לגמר התקון בשלמות בחיים רק לאחר הסתלקותו.

ומזה הפגם באים כל המניעות והבלבולים והמלחמות והמחלקות, המונעים את האדם מלהתקרב אל הקדשה, ומעכבים אותו מלהוציא החיות הקדשה שלו בשלמות מלפניו אל הפעל, כי כל המניעות מלהתקרב אל הקדשה באים משמאת קרי, רחמנא לצלן, כי "קרי" לשון מניעה, כמו שפרש רש"י בפרשת בחקתי על פסוק "אם תלכו עמי קרי". (הלכות הכשר-כלים, הלכה ד', אותיות ט"ו י"ז לפי אוצר היראה - ברית, אות כ"ג)

לאנש למנדר לרוחי נפשיה. ועקר הנדר כשמוציאו בפיו. ובוה רואין גדל כח הדבור ומבטא שפתים של האדם שעל-ידי הדבור הוא יכול להתגבר ביותר לפרש את עצמו אפלו מן ההתר, כמו שאמרו: נדרים סיג לפרישות, וכמו שרואין בחוש מכל מי שרוצה להרגיל את עצמו באיזה קדשה ופרישות שנמצאים הרבה שעושים נדר או שבועה על זה, כגון: להתענות איזה יום, או שלא לאכל דבר מן החי איזה זמן, או לתן צדקה יותר מכחו וכיוצא בזה.

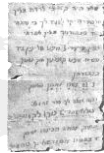
ולכאורה הדבר תמויה, ממה נפשך, אם יש בכחו להתגבר על יצרו יוכל להתגבר בלא נדר ושבועה. ואם מתירא שלא יתגבר יצרו עליו מה יועיל הנדר. אך בזה רואין גדל כח הנדר בשרשו והעקר כשמוציאו בפיו שאו על-ידי הנדר עולה לבחינת פליאות חכמה ששם שרש הבחירה. ומשם מקבל כח על-ידי שמוציא הנדר בפיו שיוכל להתגבר על מה שצריך להתגבר. ובדאי גם אחר כך כשעשה נדר עדין יש כח להבחירה להטותו חס ושלום חס ושלום כי הבחירה יש לה כח גדול מאד.

ועל-כן הזהירה התורה מאד שישמר לקיים את נדרו וככל היוצא מפיו יעשה. אבל העקר הוא שעל-ידי הנדר יש לו כח הרבה יותר להתגבר על יצרו. וכמו שמצינו בבוע שאמר (רות ג) חי ה' שכבי עד הבקר, ודרשו רבותינו ז"ל (רות רבה פרשה ה) ליצרו נשבע, נמצא שבלא השבועה היה סברא שהיצר הרע יתגבר עליו, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (נדרים ח) בזה. ועל-ידי השבועה עמד בפסיון וכבש את יצרו. וכן מצינו בכמה כשרים וצדיקים, וכמו ששמעתי מפיו הקדוש שאמר שהיה רגיל בנדרים מאד בשביל קדשה ופרישות (שבחי הר"ן סימן טו). (הלכות ברכת השחר ה', אות צ')

הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם...

עקר התגברות היצר הרע בכל אדם הוא בפגם הברית. ואחר כל היגיעות העצומות ורבויה המסירת-נפש שהצדיקים אמתיים

מפות

* מתוך ספר לקוטי הלכות *

איש פי ידור נדר...

פרשת מטות מדבר מענין נדרים, שעל-ידי מצוה זאת של נדרים רואים ומבינים גדל עצם כח הדבור, שתכף כשומבטא בשפתיו צריך לקיים ככל היוצא מפיו. כי באמת ענין נדרים הוא פליאה נשגבה בבחינת "איש פי יפליא לנדר נדר נזיר" וכו'. כי הם בחינת פליאות חכמה (כמובא בהתורה "שאלו את רבי יוסי בן קסמא" בסימן נו). כי בזה רואין גדלת האדם הבעל בחירה שיש לו כח בפיו לעשות לעצמו מצוות חדשים שלא נצטוו בהם. כגון בשאוסר עליו דבר המתיר בפיו אוי תכף נאסר עליו הדבר המתיר באסור תורה (וכמבאר בדברינו מזה בהלכות נדרים) והוא פלאי. הלא באמת זה הדבר אין בו שום אסור בשרשו, ואף-על-פי-כן תכף כשאומר בפיו שיאסר עליו הדבר אפלו בלא הזכרת השם נאסר עליו תכף באסור חמור מן התורה.

אך בזה רואין גדל כח האדם הבעל בחירה. והעקר הפה הוא בפיו ולבו. שכלפבו חושק לקדש את עצמו באיזה קדשה ופרישות וכיוצא ומוציא חשקו ורצונו בפיו אינו נעשה מזה תורה. כי אז נאסר עליו הדבר באסור תורה. כי באמת נפש ישראל בשרשו הוא חלק אלוה ממעל והוא בעצמו בחינת התורה. כי קדשא בריך הוא ואוריתא וישראל כלא חד, כמו שפתוב בזהר הקדוש (אחרי עג).

ועל-כן יש לו כח בפיו לנדר נדר ולעשות לעצמו מצוות כנפשו. והעקר נדרים הוא כדי לקדש את עצמו ולפרש את עצמו מתאוות, בבחינת (אבות פרק ג) נדרים סיג לפרישות, שאלו הנדרים הם מצוה לנדר בהם. וכן אמרו (נדרים ח): שרי ליה

לראות באב"י הנחל

משיבת נפש

= חדושים (חלק ב') =

... "אגלה לך סוד" המובא בפתק: נראה שמרמז על סוד העבור שעל ידו נמשך קדשת ראש-חדש (עין לקוטי הלכות ראש-חדש ז בהתחלה), וזה שסך האותיות של הפתק עולה ר"ח, רמז על ראש-חדש - התחדשות וכו' (עין שם). וגם עין בלקוטי מוהר"ן סימן ס"ב על ענין התחדשות בהתקרבות לצדיק שצריך כל הזמן לחזור אחורה, להתחיל מחדש, בחינת התענית והשם באחורים (א אל אלק אלקי אלקים), עין שם. "קו ירק מחדש חדשים" (מקו לקו').

לקוטי תנינא א', י"ב, י"ג, שניקת התפלה מהריח, ואזי יכול להפיר המפרסמים שהם על-ידי עזות: אמר לאחד, על מפרסם אחד שהוא שקרן, והלה שאל: "הפרתם אותו?" השיב ר' ישראל: "לא, אני הפרתי את האבא שלו והוא היה וכו'..." והלה שאל: "אז איך אתם יודעים?" השיב ר' ישראל: "ברוך-השם, השם נתן לי (חוש) ריח, שאפלו בלי להפיר אני יכול לדעת וכו'..."

אחד שאל: "מה עם פלוני?" והשיב: "אני לא יכול לסבל אותו, הכל פרסום וכבוד, אבל למה לנו לדבר מאחרים? נדבר על עצמנו". וזה אמר לו שעכשו קשה יותר להתקרב מאשר בדורות הקודמים שלא היה בלבול כזה בצדיקים. ור' ישראל אמר לו לזרק החכמות והחקירות.

ר"ח אותיות הפתק גימטריה 'צעטיל' (פתק) עם הכולל. עין בימי מוהר"ן שרבונו אמר על הקצור לקוטי מוהר"ן: "א שנין צעטיל" (פתק יפה), ואולי בגלל זה ר' ישראל הדפיס קצור לקוטי מוהר"ן עם התפלות - תורה ושירה.

עין בלקוטי הלכות (ארבע פרשיות): חסר וי"ו, שהוא החיות תקון הברית מובן על 'תמוז' (בפתק: "וסמן יז בתמוז") שחסר וי"ו. ז'כרו תורת מ'שה, שממש פגם הלבנה, ור' ישראל שזכה לזה בשלמות לתקון הברית, שזה היה מטרת הקשר שלו עם ר' ישראל קרדונר, זכה לקבל הפתק בתמוז, ענין של תמוז עם וי', זכרו תורת משה, שממנו קיום התורה על-ידי תקון הברית ...

* (ז) אין הקדוש-ברוך-הוא מקפח שכר כל בריה, וכל מה שפעל ועשה אדם איזה טוב לשם שמים בשביל השם יתברך - דבר גדול ודבר קטן, לא יאבד שום דבר לעתיד, אפלו אם עבר חסיו-שלום כמה פעמים על כל התורה פי אף-על-פי שמבאר בספרי קדש שמי שהוא רשע הוא מוסיף כח בקלפה על-ידי מעשיו הטובים, יש בזה דברים בגו אשר אי-אפשר לבארם כל כך בפרט בכתב, אך הכלל שכל מי שרוצה לחוס על עצמו שלא יאבד את עולמו לגמרי ומתגעגע לשוב לשם יתברך.

* אזי אף-על-פי שאינו זוכה לשוב כראוי לו, אף-על-פי-כן כל מה שיעשה איזה דבר שבקדשה יהיה אין שיהיה בודאי לא יהיה נאבד שום דבר, אפלו אם לא יזכה לתשובה שלמה באמת חסיו-שלום, מכל שכן שעל פי הרב בשיהיה חזק בדעתו וירגיל עצמו מעט מעט בתוך דרכי הקדשה אזי כל סוף כל סוף יזכה לשוב בתשובה שלמה לשם יתברך פי אין שום יאוש בעולם כלל כמבאר כבר כמה פעמים: [הלכות תרומות ומעשרות, הלכה ג אות ב]

שתהיה נכללת תפלתנו בתוך תורה שבכתב ותורה שבעל-פה, שהם יד פותחת ויד חותמת. רחם עלינו למען שמך, וזכנו לתפלה בכונת הלב בהתלהבות גדול באמת, עד שיתעוררו ידיו להמחאת כף אל כף בשעת התפלה, באפן שנוכח להביט בתמונת ה' ולהפיר אותך באמת, אשר רק בשביל זה נוצרנו כדי לדעת ולהפיר אותך באמת. עזרנו למען שמך, לכל אובד עוד חס ושלום, טוב אמתי ונצחי כזה אשר בידי לזכות בו בכל-עת, "פרשתי ידי אליך נפשי כארץ עיפה לך סלה.

מהר עניי ה' בלתה רוחי אל תסתור ממני ונמשלתי עם יורדי בור. האירה פניך על עבדך הושיעני בחסדך. ה' אלהים צבאות הושיבנו האר פניך ונושעה". וזכנו להתקשר לצדיקים אמתיים באמת, ועל-ידי-זה אנו לכה הדבור בשלמות לדבר דבורים הרבה בתורה ותפלה ויראת שמים.

ימלא פי תהלתך כל היום תפארתך. אברכה את ה' בכל-עת תמיד תהלתו בפי. תהלת ה' ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד. ברוך ה' לעולם אמן ואמן: (לקוטי תפילות - מתוך תפילה קל"ה)

עצות ותפילות

תפלה, ע

ולהתחזק באמת להתפלל תפלתנו בכונה גדולה באמת שנוטה אנונינו היטב לכל הדבורים הקדושים והנוראים שאנו מוציאים מפינו בכל סדר התפלה, בברכת השחר, ובסדר הקרבנות, ובפסוקי דזמרה, ובקריאת שמע וברכותיה, ובתפלת שמונה עשרה ובתחנונים שלאחריה, ובקדשה דסורא, ושיר של יום, ובכל פרטי התפלה, אשר כל דבור ודבור של השבחים ותארים שאנו מדמין ומכנים אותך בהם, כלם הם תמונת ה'.

זכנו להתפלל ולסדר שבחים לפניך בכונה גדולה בהתעוררות גדול מעומקא דלבא באמת, עד שנוכח למחיות כפים בשעת התפלה בהתלהבות גדול ובשמחה רבה ובחשק נמרץ באמת, עד שנוכח על-ידי-זה להביט בתמונת ה'.

ויקים בנו בכל אחד ואחד, ותמונת ה' ביט. גם נזכה על-ידי-זה על-ידי מחיות כפים, שתהיה תפלתנו בבחינת, וידי אדם מתחת כנפיהם. גם נזכה על-ידי-זה

על-ידי המחיות כף אל כף בשעת התפלה, על-ידי זה יכולין לדבר כראוי השבחים והתארים שאנו מכנין ומדמין אותו יתברך, שזהו בחינת שמביטין בתמונת ה'. גם מחיות כף זה בחינת וידי אדם מתחת כנפיהם. וגם על-ידי זה נכלל התפלה בתוך תורה שבכתב ותורה שבעל-פה (שם, סימן ריב).

יחיד קדמון, אשר אתה סתום ונעלם מכל העולמות כי לית מחשבה תפיסה בך כלל, אך, ברחמך הרבים, חמלת עלינו ונתת לנו רשות לדמות ולכנות אותך על-ידי שמות וכנויים ותארים, אשר גלו לנו נביאיך הקדושים, אשר על-ידי-זה אנו זוכים להמשיך שכינת כבודך עלינו. על כן רחם עלינו, ברחמך הרבים, ועזרנו והושיענו שנוכח מעתה להתעורר

תורת משה